

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Meghívás közgyűlésre. — Közgazdasági bajaink. IV. Dr. B. Á. — A gyümölcsfatenyésztés főszabályainak rövid vázlat. id. Bodor Pál. — Egyleteti mozgalmak: Vál. ülés mártius 8-án. — Egyvöleg: Mellékletünk. Felhívás. Meghívás. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

8. Ülés bezárta.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvárt, 1883. január hó 29-én tartott üléséből.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Meghívás.

Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű rendes közgyűlését 1883. **mártius hó 27-én azaz Husvét harmadnapján, délelőtt 10 óra-kor** fogja az egyleti irodában megtartani, miről az egylet helyt lakó és vidéki t. tagjai azon kéréssel értesíttetnek, miszerint a kijelelt időben és helyen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Közgyűlési napirend:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Titkári jelentés az 1883-ik évi egyleti működésről.
3. Pénztári jelentés az 1882-ik évi zárszámadásról, — evvel kapcsolatosan
4. Pénztárvizsgáló bizottság jelentése és az 1883-ik évi költségvetés megállapítása.
5. Jelentés az állatkiállítási szakosztály 1882-dik évi működéséről.
6. Indítvány egy egyleti háznak megvásárlása érdekében.
7. Netáni más indítványok.

Közgazdasági bajaink.

(A gazdasági hitelről.)

IV.

A személyi hitel a mezei gazdaságba bevinni s a gazdákat is az osztr. magyar banknál hitelképesekké tenni csak úgy lehetne, ha az ösiséggel kiküszöbölt társadalmi élet, más alakban, ismét bevinnék a gazdasági életbe. Ez oly módon történhetne, hogy a hitel ne tekintessék egyedül a kölcsönző és kölcsönvevő magánügyének, hanem a társadalom ellenőrizze azt, hogy a kölcsönkapott idegen tőke okosan és haszonhajtólag is alkalmaztassék a kölcsönző által.

A jelenlegi hitelszervezetnek az a végzetes hibája van, hogy az csak a hitelezőt törekszik védelmezni, de a kölcsönzőt egészen magára hagyja s a kölcsön vett pénz számára nem igyekszik a czélszerű gazdasági alkalmazást biztosítani. Pedig a kölcsönadó és a kölcsönvevő együtt alkotják a hitelügyletet s a jó hitelszervezetnek mind a kettőt kell védelmezni a veszély ellen. A hitelezőt, hogy biztosítsa őt a kijátszás ellen, a kölcsön vevőt, hogy védelmezze őt a kizsákmányolás ellen és irányozza őt a kölcsöntőkének haszonhajtó alkalmazására.

Az egyesek földbirtoka a közös haza földjének egy darabja lévén, a közérdek postulatuma gyanánt vehető az, hogy a földbirtoknak hitel útján való megterhelése a közönség ellenőrzése alá helyezve és hogy csak az átgondolt és em-

berileg biztos haszonnal járó kölcsönzésnek legyen helye a gazdaságban; az pedig, a ki nem tud az idegen pénztőkével okosan bánni, megvonatván tőle a hitel, visszatartóztassék a biztos vagyoni romlástól.

A hitel ellenőrzése szükségessé teszi, hogy a pénztőke kikölcsönzése lehető szűk körre szoríttassék, hogy a kölcsönvenni akarókat helyesen meg lehessen, nemcsak a hitel, hanem a kölcsön vett tőkének helyes vagy helytelen alkalmazása tekintetéből is bírálni s kívánságát teljesíteni vagy pedig tőle a hitelt megtagadni.

Kölcsönzésnek csak azon feltétel s biztosítás mellett legyen helye, hogy kölcsönvevő a kölcsöntőkét csak is az általa megjelelt és a kölcsönző által nem kifogásolt célra alkalmazza.

A gazdasági kölcsön közösen megállított részletekben fizettetik vissza; a részletfizetésekért a birtok jövedelme kezekedik, melyet szükség esetében a hitelező le is foglalhat a kötelezett részletfizetések lejártáig és erejéig; mikor a birtok maga jövedelmével együtt a tulajdonosra vissza száll.

Azok a kamatok, melyeket a hitelező pénztár fizet a betett idegen pénzek (betétek) után és kap az általa adott kölcsönök után, lehetőleg közel essenek egymáshoz, legfeljebb 1% különbözet legyen a két kamat között, a melynek tiszta jövedelméből egy tartaléktőke alkottassék a célból, hogy a netán előforduló veszteségek abból fedeztessenek s idővel rövid időre szóló ingyenes, azaz kamat nélküli kölcsönök is adassanak abból a szerencsétlenség által sújtott ügyfeleknek.

Azon két elv követése, hogy a kölcsönzés szűk körben történjen és hogy a kölcsöntőke alkalmazása előre megjeleltessék, arra céloznak, hogy a kölcsöntőke jól megfontolt és haszon hajtó alkalmazása biztosíttassék; az egész tiszta jövedelemnek tartaléktőke képzésére való fordítása pedig azt akarja elérni, hogy a felek lehető olcsó és méltányos kölcsönhez jussanak s vagyoni állapotuk javítására módot nyerjenek. A mint a tartaléktőke időfolytán mindinkább nő, az a kölcsönkamatok leszállítását mindinkább fogja eszközölni, sőt hosszú idő múlva a tartaléktőke akkorára nőhet, hogy abból lehet kölcsönöket adni, ha nem is épen kamat nélkül, de 1—2% kamattal.

A mai pénzintézetek a betett és kikölcsönzött kamatok közti különbözetet hivatalnokaik és a közreműködők bőkezű díjazására és a részvényesek nagy osztalékaira fordítják s az által eszközül szolgálnak a munkanélküli vagyonosodásra, a magas kamat táplálására, sokak megszegényítésére és kevés vagyonosoknak még vagyonosabbá tételére. Ilyenképpen több millió frt fordítatik évenként a jövedőnek közgazdasági és társasági állapota megromlására.

Ha a pénzintézetek nem mint nyereségre törekvő részvényársulatok, hanem mint a társasági közösség útján egy egészszé összeforrott s a közhasznúság célja által irányított közületek működnének s az általok osztalék címén kiosztott pénzeket alaptőkévé commassálnák: aránylag rövid idő alatt meglenne teremve az az egész kölcsöntőke, melyre országunknak szüksége van és a mely magától fogva tovább fejlődni s

egykor az ingyenes vagyis kamat nélküli kölcsönzéseket a közgazdaság tőkéletesbitésére lehetővé tenni.

A jövedőbeli hitelszervezetnek e célra kell törekedni. Eddig a tőkepénzesek egyesültek tőkék összegyűjtésére és jelzalog s más kölcsönök adására; ezután a kölcsönvevőknek kellene egyesülni pénztőke szerzésre és kikölcsönzésre. Ezen átalakulás folytán a jogi biztosíték is változást kellene, hogy szenvedjen; a kölcsönvevők szövetkezetének határtalan felelőssége lépne az eddigi betáblázás általi biztosítás helyébe.

A jelzalogkölcsönök betáblázása mellett lehetséges, hogy nem csak hazánkban, hanem minden országban sok millió frt kölcsöntőke megy veszendőbe. A solidáris felelősség elvére alapított németországi hitelszövetkezeteknél számbavehető veszteségek nagy ritkán fordulnak elő. Azok 32 évi fennállásuk óta áldást hozólag hatnak a községek anyagi és erkölcsi állapotára.

Ezen intézetek működését kellene tanulmányozni s azok mintájára kellene nálunk a gazdasági hitelt a községek és az egész mezei gazdaság számára szervezni. Valóban megérdemelné, hogy a m. közgazdasági minister ur ezen ügyet komoly figyelemre méltassa.

A megyék volnának hivatva, hogy valamint általában a közgazdasági kérdéseket felkarolják, úgy jelesen a gazdasági hitelnek kellő szervezetet adjanak. A szervezés körülbelül a volt maros-széki tűzkármentő hasonlatára történhetne. Minden megye egy gazdasági hitelegyesületté szervezkednék, melyek együtt egy országos gazdasági hitelegyesületté szövetkeznének. Tagjai a megyei hitelegyesületeknek lennének a közigazgatási községek, a melyek az egyesületbe való belépésüket községi határozat útján végérvényesen nyilváníthatják.

A hitelművelet következőleg folya le: Ha az egyesületbe belépett községek valamely tagjának kölcsöntőkére van szüksége az a községi hitelügyi választmányhoz fordul, mely a község legtöbb adófizetőiből (birtokosokból, jegyzőből, papból stb.) választatnék. A választmány mindenekelőtt a kölcsön céljáról és annak haszonhajtó alkalmazásáról szerez magának felvilágosítást és meggyőződést, még pedig vagy egyenesen a kölcsön alkalmazásának ellenőrzése, vagy pedig alkalmas kezesek állítása által, megállapodik a kölcsönzővel a kölcsön törlesztésének módozatai iránt s a tárgyalás eredményét átteszi a megyei hitelegyesületi pénztárhoz, a mely a szükséges pénztőkét a községnek átküldi.

A kölcsöntőkékért első sorban és közvetlenül a község, mint jogi személy kezeskedik, közvetve pedig a községi tagok vagyonukkal egyetemlegesen. E solidáris felelősséget azonban nem úgy kell érteni, hogy bármely községi tag megtámadható legyen a községi felelősség címén; hanem hogy a községi tagok vagyonuk arányában felelősek a községi kötelezettségért.

A hitel ily szervezeténél fő dolog a jó ellenőrzés, melyet gyakorolni nemcsak az érdekeltek, hanem egy gazdasági egyesületek, mint a megyei közigazgatási bizottságok lennének hivatva, még pedig főképpen két irányban: egyfelől, hogy a kölcsönkérők elébe szükségtelen akadályok ne állíttassanak, más-

felől pedig, hogy csak gazdaságilag jogosult hitel jöhessen létre és a kölcsöntöke a gazdasági állapotok javítására fordíttassék.

A mi a szükségelt pénztöke megszerzését illeti, mint tudva van minden vármegye közigazgatási hatóságánál és törvényszékénél nagy mennyiségű letét, óvadék, árvai pénz stb. van, melyek ma is takarék-pénztárilag kezeltenek. Ezek azután a megyei hitelegyesületek pénztárai által kezeltetnének, melyek ezen kívül elfogadnának más letéteket is mérsekelt, az osztr. magyar bank kamattételeivel egyenlő, kamatra. Ezen kívül az osztrák-magyar bank jelzálog-osztályával vagy a magyar földhitel-egyesülettel is szerződhetnének előleg nyeresé tekintetéből. Főképpen pedig arra kell törekedni, hogy maguk a gazdasági hitelegyesületet alkotó községek és községi tagok hoznák össze a szükségelt alaptőkét; a mi nagy nehézségekbe jő részt nem fogna ütközni, kivált nagyobbacska jövedelemmel bíró községeknél. A székely vármegyékben, hol úgy maguk a megyék, mint a községek tekintélyes jövedelmező vagyonnal bírnak, a gazdasági hitelegyesületek megalakítása könnyű lenne.

A gazdasági hitelszervezeti vázlat némely elve ellen lehet kifogást támasztani. Így azon elv ellen, hogy a kölcsönző a társadalom ellenőrzése alá helyeztessék. Igen, de ez a vagyon társadalmi oldalának a postulatuma. Az egyesek minden vagyona, még a saját szerzemény is, a társias közreműködés, a társadalmi tagoknak egy kézre dolgozása folytán jó létre, abban tehát van az egyéni munka mellett még társadalmi munka is, melynél fogva a társadalomnak joga származik az egyéni tulajdonnal való élést ellenőrizni s mihelyt az nem észszerűen használtatik, annak lehetőleg elejét venni. A vagyonra támaszkodó hitellel való élés ellenőrzése e szerint nem csak jogosult, hanem célszerű, sőt szükséges a hitellel járható veszély eltávolítására. Az nem lealázó, hanem védelmező támogatás, melyet a társadalom nyújt az egyéneknek.

A másik ellenvetés a tagoknak egyetemleges felelőssége ellen hozhatnák fel. Azonban ez a felelősség csak eszményi, a mely a gyakorlatban a megvalósulásra nem igen kerülhet. A hol első sorban a község, mint jogi személy felelős és csak másod sorban a községi tagok, mint vagyonnal bíró személyek és a hol a kölcsön ügylet ellenőrzése nemcsak a hivatottaknak, hanem mindenkinek érdekében áll s a hol a minden óvatosság dacára is bekövetkező veszteségek fedezésére kellő tartalék van, ott a községi tagok felelőssége csakugyan eszméi; hanem gyakorlati jelentősége van a tekintetben, hogy a községi tagokat egy társadalommá összekötve számukra ez uton olcsó hitelt terem.

Országunk pénzügyintézeteinek 30 éves működése világosan kitüntette, hogy a hitelügy mai szervezése csak a hitelezőnek van javára, a kölcsönzöt pedig tönkre teszi. Ezért bizonyos, hogy ma vagy később a hitel-ügyet újra kell szervezni. Ekkor az eszmét, melyek a fennebbieken érintve vannak tán némi szolgálatot tehetnek.

Dr. B. Á.

A gyümölcsfatenyésztés főszabályainak rövid vázlata.

A gazdasági gyümölcsfák tenyésztése s ápolására nézve a legszükségesebb teendőket s ismereteket röviden a következő pontok foglalják magukban:

1. A magaslatokra kiválóan cseresznye, az alantas helyekre szilvafák, az északi és keleti oldalakra alma, a déli és nyugotiakra pedig körte s barackfák ültetendők.

A gyümölcsfák közt a szárazságot a cseresznyefa, a nyirkot pedig a szilvafa tűri el legjobban.

2. Legjobb talaj a gyümölcsfák tenyésztésére a porondal vegyített s e szerint a nedvességet átbocsátó olyan márgás és agyagos föld, melyben még gyümölcsfák nem tenyésztettek. Ha azonban ily minőségű talajjal nem rendelkezhetnénk, arra ügyeljünk, hogy a régi gyümölcsfák helyére azokkal azonos nemű fákat p. o. almafa helyére almát stb. ne ültessünk. Olyan talajba sem jó gyümölcsfákat ültetni, melyben burgonya, répa káposzta vagy bármi más répanemű növény huzamos ideig termeltetett; mivel azok a földből rendkívül sok kálit vesznek fel magukba; a gyümölcsfáknak pedig kálira kiváló szükségük van. Ennél fogva ártalmas a gyümölcsfák közt pityóka és répanemű növényeket termelni is.

Talajvizet tartalmazó talaj is ártalmas a gyümölcsfáknak; ezen lecsapolással, árkolással, vagy alagcsövezéssel lehet segíteni.

3. Az ültetendő gyümölcsfacsometék számára ősszel legalább is egy köbméter férőjü gödrök ásandók s télen át olykor ganajlével öntözendők; a gyümölcsfa csemeték pedig tavasszal ültetendők és pedig kevéssel a rügyeknek fakadásba indulása előtt.

4. A csemetéket hiteles gyümölcsfaoskolából jobb ősszel kiválogatva beszerezni s azokat télire jól bevermelni és pedig egészséges és gyökérdúsakat, ép és egyenes törzsűeket, melyek koronája már egy vagy két éves. Legcélszerűbb azonban önmagunk által növelt csemetéket ültetni, vagy ha azt nem lehet, azokat hazai faiskolából beszerezni bé; mert a külföldiektől tarthatunk, hogy azokkal a gyümölcs — különösen az almafák — legujabb s legveszélyesebb ellenségét a vértetűt is (gyapjas fahéj-tetű. — *Aphis-Schizoneura lanigera*) hazánkba behurcoljuk, hol ez ideig létezése tudtomra még nem észleltetett; holott ezen rovar — Lauche tanár szerint — Franciaországban, nyugoti, déli és északi Németországban, valamint Hollandiában is már elterjedett s ottan a gyümölcsfákban, kiválóan pedig az oltovány iskolákban nagy pusztításokat visz véghez. Vándor gyümölcsfakereskedőtől sohasem kell csemetéket vásárolni.

5. A gyümölcsfajok megválasztásánál és ültetésénél tekintetbe veendő a talajnak hivesebb vagy melegebb fekvése és nyirkos vagy száraz volta. (Erre vonatkozólag néhány ismertebb gyümölcsfaj neve, a czikk végére tett toldalékban olvasható.)

6. Az almárok mint 3—4 éves ép és erőteljes csemeték egymástól legalább 10 méter távolságra quincunxba ültetendők. Minden két fa közé lehet ideiglenesen egy-egy szilvafát ültetni, melyek fejlődési idejüket azelőtt, hogy az almárok koronájuk

teljes terjedelmét kifejthetnék, bevégzik. A szántóföldeken azonban a sorok egymástól 400—500 lépésnyi távolságra állítandók.

7. Ha több ültetni való csemeténk van, akkor azokat egyenként a néki szánt gödör mellé földbe takarjuk s aztán onnan az ültetéskor rendre kiszedegetjük; az elültetés előtt a vastagabb gyökereket éles kaczorral öz láb csapinosan, belülről kifelé, úgy, hogy a metszlap a földet megfeküdjön, simára vágjuk; valamint a megsértett, elszáradt vagy hidegvette részeket is, — mely utóbbiak létezését a metszlapon mutatkozó barna gyűrűk jelzik — lemetszük; ellenben az ép rostos gyökereket megkiméljük s azoknak csak a netalán beszáradt végeit csipkedjük le. Az almárok ágai közül is azok, melyek a csemete koronáját elferdítik s ha 3—4 korona ágánál több találna lenni, azok közül is az egymáshoz közelebb állókat, továbbá a villa alakú kettős galyak közül a szabálytalan állású, valamint az egymást keresztező galyakat is tőből simán lemetszük; a nyári hajtásokat pedig, különösen melyek hosszuk, 2—3 rügyre vissza vágjuk, a rövid termő galyakat s gyümölcs-nyársnak indult galyacskákat ellenben megkiméljük. *)

A cseresnye csemeték hosszabb ágainak azonban az ültetéskor csak mintegy $\frac{1}{3}$ -dát metszük le, a rövidebbeket érintetlen hagyva; a szabálytalanul álló ágakat a következendő év kora tavasszán metszük le. A szilva és barack csemeték ágait ellenben már az ültetéskor 2—3 szemre metszük s felesleges ágaitól is megsabadítjuk. A metszést mindig rügy felett annak sima oldalán hártantos vágással, a nagyobb ágak levágását pedig fűrészszel eszközöljük s a sebeket — azoknak éles késsel lett lesimitása után — fa ragaszszal jól befedjük.

8. Az ültetéskor legelőbb is a gödör közepére egy megpergelt végű és kellő vastagságu s hosszúságu karót szurunk; ezután a karó körül porhanyó apró földből dombot rakunk oly magasságra, hogy az oda beillesztett csemete gyökérnyaka a gödör szélénél mintegy 10—12 centiméterrel magasabba álljon s miután azt, a végett, hogy az apró föld tömörüljön, megnyomogattuk, arra a csemete gyökereit — ügyelve a csemetének egyenes és sorban állására, valamint arra is, hogy a karó annak délnyugoti oldalát fedje, sugár alakban kiterjesztjük s az ősszel kiásott apró földdel — különösen a rostos gyökerekre a legapróbb földet morzsolva — jó vastagon behintjük. Ily módon a csemete töve körül egy dombocská alakulván, annak alja és a gödör széle (fala) közti hézagot — apró föld hiányában — durvábaeska földdel is színültig feltöltjük s azután a gyökereket fedő földre annyi vizet öntünk, hogy az a gyökereket jól beiszapolja.

A viznek teljes leülepedése után támadt üregeket pedig egészen apró földdel feltöltjük s arra újból vizet töltünk s ezen eljárást addig ismételtük, míg több üreg az öntözés után nem

*) A csemeték ágainak az ültetéskor leendő mérsékelt megmetszését s azoknak, minél nagyobb és korosabb az ültetendő fa s aránylag gyengébb a gyökérzete, annál rövidebbre csonkázását, 45 évek lefolyta alatt tett gyakori kísérletekből nyert tapasztalatom után ajánlom.

támad. Végre, midőn a föld a vizet teljesen beitta, a gödörnek egész felületét apró száraz földdel behintjük.

A gyenge gyökerű, kivált nagyobb és korosabb csemeték foganzásának eszközlése, az erősebb gyökerűeknek pedig foganzásuk siettetése végett, ajánlatos azoknak kopasz vastagabb gyökereit ültetés előtt avaték, gyapju, rongy, vagy flánel szalaggal vagy mohával szorosan bepótlázzuk s azokat úgy ültetni el, ültetés után pedig a csemeték törzsét mohával körül kötözzük s száraz meleg napokon esténként nemcsak a törzs körül csinált tálalaku mélyedést, hanem a törzsöt magát is vízzel megöntözni s fecskendeni.

Különösen figyeljünk arra, hogy a gyökér nyaka az ültetés után is fennebb álljon a földszíneénél, mint a hogy az az iskolában állott volt; mert a mélyen ültetésből igen káros következmények támadnak.

Fris trágját soha sem kell a gödörbe tenni.

Az ujonnan ültetett fákat addig nem kell a karókhöz kötni, míg a föld a gödörbe teljesen be nem ülepedett (az ültetés után, mintegy 14—18 nap múlva), akkor pedig a lapos és erős szalagot vagy hársat, mellyel a fát megkötjük, a fa és a karó közé 8-as szám alakra kanyarítva tesszük fel, hogy az által a fa törzsének a karókon surlódása gátoltassék.

Ha igen nyirkos vagy igen laza a talaj, akkor legezészerűbb a dombra ültetést alkalmazni; ezen esetben azonban a csemete gyökereit nem a gödörbe, hanem a földdel egészen feltöltött és jól megtaposott s rokkánás után színültig töltött gödör felszínére rakott dombooskára helyezük el, a gödör szélét pedig körül vesszük, a gyökérnyakához arányosított magasságu deszka vagy vesszőből font kerítéssel — hogy a viz a gyökereket fedő földről le ne folyhasson.

10. A karónak nem szabad a fa koronáját érinteni s mint már említve volt, a fa délnyugoti oldalát a nap heve ellen védeni kell. Különben ezélszerűbb a csemetét két egymással szemben álló karó közé erősíteni; mivel így a legkisebb surlódást is meglehet akadályozni.

11. Nagyon előmozdítjuk az ujonnan ültetett csemeték foganzását s növekedését az által is; ha a szárító tavaszi szelek kártékony hatása ellen a gyökerek feletti földet (a törzs tányérát) szalmával, mohával vagy más elszáradt burjánna betakarjuk. Ezt a műveletet sikerrel lehet 2—3 éves ültetésekre is alkalmazni. A nyulak rágesálásaitól csemetéinket úgy óvhatjuk meg, hogy ősszel a csemete törzsét s koronaágainak is vastagabb részét avas-szalonnával, vagy hamu és meszes vízből készített hig péppel bemázoljuk, vagy tövissel körülvesszük. Sikerrel lehet e végre használni a felhígított marha epét és nyul vért is.

12. Az ültetés után eleinte minden második, később minden harmadik évben a korona ágaknak sűrűn álló galyai lemetszendők. A fattyuhajtások (vizjövések) száraz ágak és galyak, a csontorkák és a törzsön kibujt sarjak minden évben gondosan levágandók, a gyöksarjak pedig rögtön eltávolítandók s a sebhelyek gondosan betapasztandók.

Hasznos még a félméternél hosszabb nyári hajtásoknak is kora tavasszal felényire vissza vágása — kivált a barack-

fáknál; a termő rügyek képezésének siettetése végett pedig a vezérágak oldalhajtásai még éretlen végeinek július közepétől kezdve augusztus végéig — bécsipkedése.

13. Minden sérülés a törzsön és ágakon, valamint a bé nem forrott sebhelyekből a száraz farész kimetszendő és a metszések oltóviasszal vagy folyékony ragaszszal bekenendők.

A vénebb fák törzseinek kéreg nélküli száraz részei az ép háncsig kaczor hegyével simán kimetszendők, a közbe eső kopasz fa a gomba csiráktól, reves részekről, penész, féreglárvák és több efféléktől gondosan kitisztítandók s azután a sebek, valamint a kitisztított kopasz farészek is borszeszben gyenge tűznél felolvasztott szurok kenőccsel, vagy sűrű firneiszos festékekkel légmentesen bekenendők.

14. Szükséges továbbá ősszel a fagy beálltáig, vagy kora hideg tavasszal a fák kérge cserepedéseit, mohát s más élődi növényeket gondosan letakarítani, a fagyöngyöket pedig ágastól levágni s elégetni s a lehető sebek betapasztása után, a fatörzsét és a vastagabb ágakat meszes vízbe kevert agyag, friss marhaganaj és egy kevés hamuból készített sűrű péppel bemázolni. Az ifjabb fákknak is nyáron át kevés fahamuval vegyített vízzel (1 liter vízbe mintegy $\frac{1}{6}$ liter hamu) való egyszeri vagy kétszeri megmosása is nagyon előnyös. A moha letakarítása nyirkos, esős időben végzendő.

Az odvas vagy odvasodásnak indult fákon kitünő sikerrel lehet segíteni az állal: ha a fa törzsét a megrevesedett részekről gondosan kitakarítjuk s ha a kitakarítás folytán a törzsbe nagy üreg támadna, azt vakolás mésszel s apróbb tégladarabokkal légmentesen befalazzuk a lesimitott vakolást pedig — miután az jól megszáradott — firneiszos festékekkel vagy kátránnyal bemázoljuk, ügyelve, hogy a kátrány a fa kergét ne érintse. A kisebb üregeknek elégséges a fennebbi anyagokkal leendő kétszeri bemázolása is.

A téli molypille (*Geometra brumata*) ellen, késő ősszel, több másféle kártékony rovar ellen pedig kora tavasszal, a ragasz enyves vagy kátrányos gyűrűknek alkalmazása is felelet ajánlatos.

15. A föld, — a fák törzsei körül — azok koronája terjedelméhez mért körben többször felkapálandó, puhán és tisztán tartandó; ősszel pedig a trágyázás és felásás után, — a téli molypilléknek tavasszal a földből leendő kibuvása akadályozása végett jól meg taposandó.

16. A megfenesedett vagy más ok miatt is elgyengült beteg fákra nézve, a megromlott részeknek a 13-ik pont alatt megírt orvoslásán kívül szükséges még felhígított trágyalé, fa, hamu s korommal, a nyirkos, agyagos talajban lévőeknek pedig elavult polyvával s régi kőporral trágyázása.

A koronájukhoz képest aránylag vékony törzsű fiatal fák törzsének megvastagodását úgy eszközöljük, hogy a koroná-ágak tövével egész a háncsig bemélyesztett kaczorhegygyel lefelé egész a gyöknyakig két vagy három, egymástól egyenlő távolságra álló, hosszú bemetszést teszünk vigyázva, hogy a

kaczor hegye a kopasz fát meg ne sértse. Ezen műtétet érvágásnak nevezik.

id. Bodor Pál.

(Vége köv.)

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1883. martius hó 8-án.

Tartatott alelnök Szabó József elnökle alatt, jelen voltak: Báró Jósika Sámuel alelnök, Girsik János, Szentgyörgyi Lajos, Dr. Szentkirályi Ákos, Szenkowich Márton, Báró Bánffy Albert, Dr. Hintz György, egyleti pénztárnok; Molnár Sándor, egylet ügyvéd és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

20. A január 29-iki ülés jegyzőkönyve felolvasztván — a mainak hitelesítésére Girsik, Szenkowich és Szentgyörgyi Lajos tagtársak kéretnek fel.

21. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése — a közgyűlést közvetlenül megelőző martius 24-én tartandó rendkívüli ülésen fog tárgyalatni.

22. Erzsébetvárosi törvényszék 5809. ex. 1882. sz. a. a nagy buni erdőrendezésről intézkedik — miután ezen ügy egyletünket, mint volt nagy buni birtokost közvetlenül érinti, úgy az átirat, mint a nagy buni örökadási szerződés másolata e. ügyvéd urnak azon kéressel adatik ki, hogy a netán teendő lépések iránt a közelebbi ülésre jelentést tenni sziveskedjék.

24. Aláírási felhívás a magyar gazdatiszti segélyegyletre — miután egyletünk pénzügyi viszonyai jelenleg elég kedvezők arra, hogy e czímen egy alapítvány tételét megengedjék, igazgató választmány tekintve az üdvös czélt az erdélyi gazd. egylet nevében 100 frttal a fenti segélyegylet alapító tagjai közé lép.

25. Crisiánu Eugen berkenyesi lakos egyletünk évdíjas tagjai közé lépni óhajt — örvendetes tudomásul szolgálván, ezennel a tagok sorába felvétellett.

26—29. Tulogdi Soma, torda-aranyosi gazd. egylet, Petki Ferencz és Sárosy Pál lejárt évdíjas kötelezvényeiket továbbí hat évre megújítják — örvendetes tudomásul szolgálván, kötelezvényeik a pénztárhoz tételnek át.

30. Ministerium 5831. sz. a. tudatja, hogy a tej cél-szerű értékesítésére szolgáló intézkedések érdekében Egan Edét országos tejgazdasági felügyelővé nevezte ki — örvendetes tudomásul szolgál.

31. Miniszterium 4708. sz. a. a raczka juhról nyerendő adatok érdekében kérdő ivet küld ki, mely betöltés után Kolos-Monostorra lesz czimzendő, — a „raczka“ juh fogalmának tisztázására, a kérdő iv helyesebb beosztására és a tanulmányozási eljárás leggyakorlatibb módjának felfejtésére bizottsággal Báró Bánffy Albert elnökle alatt Dr. Szentkirályi Ákos és a titkári kéretnek fel.

32. Ministerium 2536. sz. a az Erdélyi gazda részére 1883-ra 1000 frtnyi államsegélyt utalványoz — hálás köszönettel fogadtatott.

33. és 34. Ministerium 1515. és 7893. számok alatt az időjárásí táviratok előfizethetését és azoknak martius 1-től való újbóli megindítását tudatja — mindkét intézkedés a helyi la-

Tisztelt közgyűlés!

A tiszteletteljesen aláírott pénztárvizsgáló bizottság a következő rövid jelentést adja be:

Mindenekelőtt és örömmel — mondhatjuk szokás szerint — azon kedves tapasztalatunknak adunk kifejezést, hogy az egylet számadásait a legnagyobb pontossággal vezetve találtuk, minélfogva egyleti pénztárnok T. Dr. Hintz György ur fáradhatatlan buzgóságát a tisztelt közgyűlés méltányoló elismerésébe a legmelegebben ajánljuk.

A rovatos vagyon-kimutatásra térve át, az Alaptőke rovatában meg kell jegyeznünk, hogy az 1882 június 24-én tartott igazgató választmányi ülésnek 130. jegyzőkönyvi sz. alatti határozata folytán 13,200 frt névértékű vasuti kötvény állatkiállítási szakosztályunknak építkezéseinek eszközzésére kölcsön adatott, illetőleg a helybeli bankfióknál kézi zálogul 10,000 forintnyi készpénzösszeg fejében letétetett. A törlesztés a folyó 1883-ik évben fogja kezdetét venni és négy év alatt véget érni.

A „Rendes kamat és évdij rovat“ bevétele a költségvetési összegen alul maradt, a mennyiben az 1198 frt alapítványi kamat és évdij helyett csak 734 frt folyt be, minek főoka abban keresendő, hogy az új egyleti ügyvéd az átadással járó nehézségek miatt működését még alig kezdhette meg.

A „Köztelek“ az elmúlt évben mindössze 374 frt 62 krnyi hiányt okozott, holott 620 frt volt e czimen felvéve. Ez örvendetes eredmény az egylet évkönyveiben példa nélkül áll és bizonyítja, hogy a köztelki kezelés végre az egyedül helyes ntra tért.

A „Rendelkezési alap“ követelése mint passivum van vezetve s a mult évi jövedelmekből nem is volt visszatéríthető, de jelenlegi kedvező pénztári állásunk megengedi, hogy a 763 frt 65 krnyi tartozást, ha t. közgyűlés úgy kívánja, a nevezett alapnak azonnal visszatéríthetjük.

Az „Erdélyi Gazda“ rovatára nézve örömmel jegyezzük meg, hogy a költségvetésileg felvett 750 frt helyett az egyleti pótlás csak 546 frt 11 kr. erejéig lett igénybe véve.

A „Vagyonmérlegre“ térve át, adjuk szokás szerint a hátralékoknak a közelmúlt három évről szóló kimutatását, volt ugyanis

Hátralét	1880-ban	1881-ben	1882-ben
Alapítványi kamat	6638 ft 93 kr.	6682 ft 96 kr.	7282 ft 80 kr
Évdijak	2738 „ 73 „	3725 „ 60 „	3647 „ 60 „
Kölcsöntőke kamat	391 „ — „	822 „ — „	806 „ — „
összesen	9768 „ 66 „	11230 „ 56 „	11736 „ 40 „

Miután azonban a kölcsöntőke-kamat hátralékból a pénztárvizsgálat napjáig 766 frt befizetve lett, ez a főösszegeből levonandó s így kitűnik, hogy hátraléteink a közelmúltban legalább tetemesen nem szaporodtak és hogy kellő apasztá-

Kolozsvárt, 1883 márczius hó 1-én.

A pénztárvizsgáló bizottság.

Szabó József, s. k.

Tóth Zsigmond, s. k.

Dávid Antal, s. k.

suk miért nem volt lehetséges, azt a fentebbiekben már elmondottuk.

Az egyleti pénztár „Értékállománya“, mely ellenzárolás mellett a Wertheim-szekrény u. n. trezorjában van elhelyezve, 59,915 frtnyi értékpapirt tüntet fel, tehát tavall óta csakis 105 őrrel, vagyis egy földtehermentesítési kötvénnyel szaporodott.

A vándorgyűlési letétemény, valamint az 1861 frt 25 kr. készpénzkészlet általunk számba vétetett és rendben találtatott.

Mindezeknek elősorolása után azon tiszteletteljes kérrsel járunk a t. közgyűléshez, sziveskedjék egyleti pénztárnok T. Dr. Hintz György urat a fennhagyandók fennhagyásával az 1882-ik évi zárszámadás terhe alól felmenteni.

Tisztünkhez tartozván még a folyó 1883-ik évi költségvetés betérjesztése, bátrak vagyunk azt a következőkben előadni s elfogadásra ajánlani.

I. Fedezet.

1. Kölcsöntőke után mult évi kamathátralét	806 frt — kr.
2. Kölcsönadott 7300 frt tőke után 8% kamat	584 „ — „
3. Báró Bánffy Ádám 1050 frtos legatuma után 6%-os kamat	63 „ — „
4. M. földhitelintézeti 11300 frtnyi kötvények után	618 „ — „
5. M. vasuti 45360 frtnyi kötvények után	2657 „ — „
6. Földtehermentesi 1100 frtnyi kötv. után	53 „ — „
7. Alapítványi kamat és évdijak után	1219 „ — „
Összesen	6000 frt — kr.

II. Szükséglet.

1. Tisztviselők fizetése	1860 frt — kr.
2. Szállásbér, fűtés és legénytartás	600 „ — „
3. Egyleti köztelek és nagyutczai szőlő fenntartása	600 „ — „
4. Pósta és szállításra	100 „ — „
5. Irodai szerekre	100 „ — „
6. Szaklapok és könyvek	200 „ — „
7. Gróf Mikó Imre emléke czimű (100 frtos) és két vinczellérképezdei (150—150 frtos) ösztöndijra	400 „ — „
8. „Erdélyi Gazda“ fenntartására	750 „ — „
9. Egyleti és szakirodalmi nyomtatványokra	200 „ — „
10. Husz darab állatkiállítási részjegy után II-ik részlet	200 „ — „
11. Rendelkezési alapnak visszafizetendő	763 „ 65 „
12. Vegyesekre és előre nem látottakra	226 „ 35 „
Összesen	6000 frt — kr.

Miután ezen költségvetés szorosan az elmúlt évek tapasztalatai szerint lett összeállítva s nagyrészt rendszeresített tételekből áll, annak elfogadását minden további megjegyzés nélkül ezennel ajánlani bátrak vagyunk.

200 frt, bival páronként 140—170 frt, borju darabonként 15—20 frt, bárány páronként 4—5 frt, juh páronként — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 50—53 frt, tehénhús 49—50 frt, borjuhús 60—64 frt, bivalhus 47—49 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

ELADÓ KOMLÓ-ÜLTÖNCZ

Turpásztón (Jász-Nagy-Kun-Szolnok-megye, utolsó posta Turkeve) 7000 darab valódi saatzai, tavall ültetett és jelenleg nagyon szép gyökeres komló-ültöncz kapható ezere 25 frtért ott helyt, — csomagolás és vasuti díj külön. Megrendelések ugyan oda intézendők **GAJZÁGÓ SÁMIL** földbirtokos urhoz.

(10.)

(2—3.)

ELADÓ BIRTOK

Elekes és M.-Benyei

határon Balásfalva mellett, 80 hold közös legelő és korcsma regal-joggal.

Kercsedén 32 hold erdő.

Kolozsvártt

alsó lombdülőben egy kert.

Értekezhetni: Kolozsvárt, kül-monostorutca 17. szám

Csiki János Józsefnél.

MÉHÉSZEK FIGYELMÉBE

tavaszi etetésre tiszta pergetett méz 80—100 kilós hordókban kilója 65 kr.
10 kilo vételnél kilója 70 kr.

(8.)

(2—*.)

Nem rozsiásodik Fellen és Guillaume-féle szabványosított Aczél-fűskés-kerítés-sodrony At nem bágtható

méterenkint 8 kraja/czárért kapható

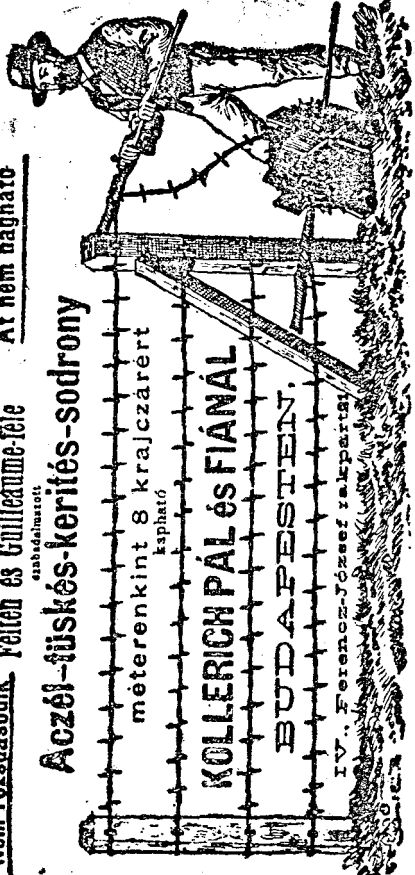
KOLLERICH PÁL ÉS FIÁNAL

BUDAPESTEN.

IV. Ferencz-József rakpartján

(3—15.)

(7.)



Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybóbitás és vízművészeti kellékek tárlata.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek, gyár, harang- és érez-öntöde ERDÉLYORSZÁGI FŐNTÉLPE

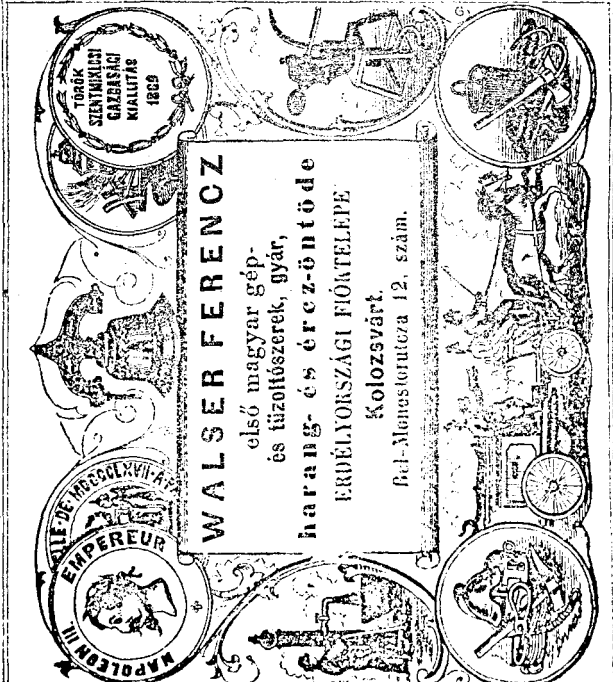
Kolozsvárt.
Bal-Monostorutca 12. szám.

Szerelő-műhely kftak s vízvezetékberendezésére.

Utólagosan leszállított gyári árák mellett.

(2.)

(25—12.)



PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	roz	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j c z á r o k b a n												
Balázsfalva	martius	8	625	525	450	—	250	450	280	—	250	40
Bánfi-Hunyad	martius	13	700	550	500	—	225	460	—	—	190	40
Besztercze	martius	13	675	500	550	—	260	425	500	200	320	36
Brassó	martius	16	680	580	440	345	240	430	205	295	265	40
Csik-Szereda	martius	14	700	575	505	350	225	450	200	60	200	32
Deés	martius	13	760	680	580	380	370	620	600	240	320	40
Déva	martius	17	855	735	660	—	350	555	260	90	230	40
Erzsébetváros	martius	17	675	525	425	—	300	425	320	140	250	44
Fogaras	martius	16	715	—	400	—	210	400	260	80	230	42
Gyula-Fehérvár	martius	17	655	550	500	—	275	450	200	100	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	martius	17	830	—	600	580	300	560	300	100	160	34
Hátszeg	martius	12	680	650	510	300	300	360	140	10	250	40
Kézdi-Vásárhely	martius	15	700	570	510	400	250	430	380	100	300	36
Kolozsvár	martius	15	647	—	496	—	220	460	300	200	300	44
Maros-Ludas	január	23	710	675	675	420	350	460	—	—	300	40
Maros-Vásárhely	február	16	825	690	735	625	575	800	300	180	450	40
Medgyes	martius	15	625	560	485	—	245	410	175	85	255	40
Nagy-Enyed	martius	15	650	600	500	—	250	420	500	—	260	40
Nagy-Szeben	martius	16	690	570	480	—	240	490	180	110	300	44—46
Nagy-Várad	martius	13	725	610	530	420	270	445	480	250	380	48
Segesvár	martius	15	680	480	420	—	240	450	180	120	200	44
Sepsi-Szent-György	martius	19	720	600	500	400	210	440	200	90	180	40
Szamosujvár	martius	19	640	480	530	—	210	450	250	80	250	40
Szász-Régen	martius	15	610	460	465	—	285	505	340	130	260	36
Szász-Sebes	martius	15	775	650	500	—	250	420	190	150	240	44
Szászváros	martius	16	750	610	570	—	290	430	200	70	210	40
Székely-Udvarhely	martius	13	750	550	500	—	250	500	250	40	250	40
Szilágy-Somlyó	martius	16	650	570	520	—	210	405	300	200	—	40
Teke	martius	12	600	500	450	—	225	450	250	40	300	36
Torda	martius	17	650	500	500	350	250	440	100	15	250	44

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-26 1-30 1-36 1-40 1-52																			
		széri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr				
1 ⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
5 ⁸ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2 ⁷ / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és la unk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utca Minorita-épület.